

Årsmöte

för

Stackmora–Heden

skifteslags

samfällighetsförening

tisdag 21 april

kl 19.00

i Stackmora bystuga

Ärenden enligt stagarna.

Styrelsen

Uthyrning av bystugan

Priser och villkor se hemsidan: www.bygdegardarna.se/stackmora

Medlemmar reducerad avgift.

Uthyrare: Britt-Marie Emilsson, 070-526 79 29

Hemsida: www.bygdegardarna.se/stackmora

Facebook: Stackmora bystugeförening

Stackmorabladet

Information till byns befolkning
nr 2/2015

Kallelse till vattenstämma

Medlemmar i

Stackmora vatten & avlopp
ekonomisk förening

kallas härmed till ordinarie föreningsstämma

torsdagen den 23 april 2015 kl 18.00

i Stackmora bystuga

Ärenden enligt stadgar.

Styrelsen

Stackmora på glid

Så kom då den fredag i februari, då årets "sparkåkning i marschallernas sken" skulle gå av stapeln.

Förmiddagen började med lite duggregn och några plusgrader vilket gjorde att det var oklart om det skulle kunna bli någon sparkåkning överhuvudtaget. Nu visade det sig att det blev lite kallare mot kvällen vilket medförde att det blev ett fantastiskt sparkföre för de 40-tal barn och vuxna som kom till ishockeyplan i Stackmora. Rakt ut i skogen mot Östra myran, 70 marschaller och 12 kluriga frågor senare var vi framme vid den stockeld

som var målet för kvällen. Det känns trolskt att sitta mitt i skogen med den stora elden och grilla korv och dricka "fika". Bara att få sitta och sjunka in i sig själv, och höra elden

spraka och ute i det kolsvarta mörkret känner man att vargarna står och tittar på oss.

Det uppmärksammades också att

det var 20-årsjubileum för sparkåkningen som startade med att några bybor var ute en kväll och åkte spark i fullmånens sken. Då bestämde de att det måste bli en tradition, och det blev det, om inte i fullmånens sken

så i marschallernas sken.

När alla kände sig mätta och belåtna påbörjades rättningen av tipspromenaden som vi oftast har olika uppfattningar om vad som är 1 x 2.

Vid dragning på startkorten blev undertecknad ett par välbehövliga thermosockor rikare.

Arrangör är Stackmora bystugeförening och dess "evenemangskommitté" som ser till att det händer något i byn som t ex midsommarfirande, julmarknad och en tomteverkstad där omkring 150 barn och vuxna får se hur tomtarna jobbar inför julen och mycket mer händer i Bystugan i Stackmora.

Text och foto Hasse Ekström

Älgjakten 2014 *forts från föreg nummer*

kryper på alla fyra fram till älgen.". "Medelst hasning som i lumpen", frågade jag. Det måste ha varit mjukt och varmt där i lingonriset, för det dröjde länge innan fångskottet kom.

"Äntligen nu ligger den här", ropade Anders. En stor glädje spred

Endast några minuter gick, så var det ståndskall igen. "Pass upp runt Pusseltornet" ropade Gösta. Det stod inte länge på förrän det small. Detta skott kom som en stor befrielse, vi var alla trötta, hade varit i skogen sedan i morse, så många ville säkert gå hem.

Jag hade en "pryo" med mig som heter Philip. Han skötte radion med bravur, även han hade tröttnat. Han kom på bättre råd, lade sig på regnkappan i lingonriset, ja nog fick han ligga där och vila han hade ju varit uppe sedan tidiga morgonen. Men sömnen hann aldrig komma till honom. Ett skott hördes från Pusseltornet. "Pryon" blev klarvaken, hans ögon lyste, nu skulle han äntligen få vara med på en älgjakt med slakt och allt. Men även här dröjde det innan det slutgiltiga beskedet kom. Även jag började bli nyfiken. Jag frågade Eva hur det gick? Hon svarade, "Anders

sig i "pryons" ansikte, nu var det färdigpassat för denna dag. En stor lättnad spred sig i hela hans ansikte, han hade säkert tröttnat på att sitta på pass. Dessutom var det sista älgen på årets kvot. Så nu var det färdigjagat för i år.

Årets älgjakt var mycket lyckad, inga felskjutningar och inget trams. Allt hade gått som vi hade tänkt oss. Som så många gånger tidigare. Jag måste ge vårt älgjaktslag en stor eloge, dessa tappra är all heder värd. Kanske var det "Svärdsliparträffen" eller den sociala kamratskapen som hade sådant inflytande, eller kanske var det Gösta och hunden Jana – något var det i alla fall. Det viktigaste med älgjakten är kamratskapen och Svärdsliparfesten.

*Från en nöjd jaktledare:
Kjell Hansson-Talu*

kände närhet till den det gudomliga. Den gudomlighet som skulle vara i himmelen enligt missionskyrkan hemma i byn. Men det begrep han ej, det var ju här, den riktiga gudomligheten fanns. Solens strålar i det gnistrade vita vinterlandskapet, fåglarnas sirliga kvitter. Det var väl här härligheten och friden fanns. Vad kunde mer behövas? Allt detta som de predikade i missionskyrkan, detta förstod han ej.

I lugna arbetstag fyllde han sin kälke med det ljuvligt väldoftande höet.

Vargskinnspälsen värmdes – vad mer skulle behövas. Behövde han något mera. Nej! Hans sinnen var lugna, han hade också sin bästa vän nära sig, hästen som tuggade gott på den hötapp han blivit tilldelad.

Han tyckte nu att han var så nära det gudomliga han kunde komma.

Och det världsliga runt om i samhället, det som kommit till byn nu på senare tid, det som det pratades om i radion. Var det något för honom. Nej han hade det så gott, i sin egna lilla värld.

Hästen lunkade sakteliga hemåt. Solen sänkte sig ned bakom skogsbrynet, kylan kom.

Hemma stod maten på bordet, vargskinnspälsen var avtagen, hans fru och barnen hälsade honom, frågade varför det hade tagit så lång tid? Han svarade inte. De satt redan vid bordet och lät maten väl smaka, allt var stilla och lugnt, vad kunde han mer önska.

Kjell Hansson Talu

Bystugeföreningens årsmöte

Den 12 mars 2015 hölls årsmöte i Stackmora bystugeförening.

Punkt för punkt redovisades var efter styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna året.

Därefter hölls personval. Reidar Bakken valdes till ordförande för ett år, Martin Falk valdes till vice ordförande för ett år. Till ordinarie ledamöter valdes Lena Axelsson och Anna Fransson för ett år vardera. Till styrelsesuppleanter för ett år vardera valdes Britt-Mari Emilsson och Åsa Lindqvist Ax. Bengt Hållén och Karin Olmås-Hållén valdes till revisorer på vardera ett år. Kristina Nilsson valdes till revisorssuppleant för ett år. Till valberedning valdes

Tore Axelsson, uthyrare Britt-Marie Emilsson, vaktmästare Mikael Jonsson och Jerker Heed.

En punkt på dagordningen var dragning på medlemslotteriet, det nummer du får när du betalar in medlemsavgiften.

Första pris, presentkort i Orsahallen 500 kr, vanns av Stig och Kerstin Nilsson, andra pris var ett presentkort i Orsahallen 300 kr, vanns av Doris och Evert Lind samt tredjepris, ett presentkort i Orsahallen 100 kr, vanns av Roland Cederholm. Grattis.

Årsmötet avslutades med kaffe och smörgås.

Text: Hasse Ekström

Information om fiber i Stackmora

Torsdag 5 mars 2015 var John Wallén, markstrateg på Orsa kommun och Hans Stjernqvist, konsult, inbjudna till Stackmora bystuga för att informera om läget på fiber/bredbandsfronten. För oss som var på liknande information för två år sedan upplevde att det var mycket mer positiv denna kväll.

Man kan skriva hur mycket som helst i detta ärende och ändå vara otidlig och ofullständig. Vad fick vi veta? Jo att många byar runt omkring oss kommer att bli utan ADSL från Telia och annan datatrafik vi får via de gamla telefontrådarna. Redan i sommar/höst 2015 kommer demonteringen i berörda byar att påbörjas men Stackmora fanns inte med på planerade åtgärder under 2015. Det innebär att 2016 kanske det är vår tur att vara i hetluften. Man har uppfattat det så att den vanliga fasta telefonen kommer att fungera ytterligare en tid, hur länge fanns inget svar på.

Vad är det då som är de viktigaste och vanligaste frågorna? Priset, priset och vad jag får för pengarna. Orsa kommun har bestämt att priset för en anslutning av fiber kommer att vara 20.000 kr och gälla i två år framåt. För dessa 20.000 kr får man en nergrävd slang att blåsa i en fiber och en dosa som monteras inne i huset där du

vill ha din Internet, TV, telefon mm.

Men av praktiska skäl får du själv bekosta och utföra grävningen från tomtgräns till hus, ca 60 cm djupt och en spadbredd. Erfarenheten säger att en minigrävar hyr man för 2.000-4.000 kr beroende på hur långt det skall grävas. Man har också sett att folk går ihop och kontakter en grävfirma som kan göra flera grävningar i samma område. I övrigt ingår slang, fiber och anslutningsdosa i det man betalar. Kommunen vill inte utsätta sig för några problem genom att behöva gå in på varje tomt och gräva där kablar och vattenledningar inte alltid är utmärkta.

Därefter skall du välja leverantör, ungefär som idag när du väljer Tele 2, Viasat eller annan leverantör som kommer att kosta allt mellan 200-900 kr/mån beroende på vad man vill ha för utbud. Om detta går att läsa på kommunens hemsida om än lite krångligt. Det kommer säkert att klarna vad det lider.

Det handlar alltid om pengar, så vad Orsa kommun vill nu är att man tecknar ett avtal med kommunen som binder upp dig som kund två år framåt. I gengäld får du ett garanterat pris under samma tid och avtalet upphör om inte kommunen lyckats få till stånd en fiberanslutning i din fastighet. Det finns olika idéer om hur man skulle kunna få någon möjlighet att amortera kostnaden men något klart svar fanns inte.

Om du har några frågor angående detta så kan du ringa:

- John Wallén, 0250-55 21 35, Orsa kommun
- Intressegruppen, bredband_stackmora@telia.com
- Hasse Ekström, 070-295 12 72 Briturvägen 11
- Lasse Berglund, 070-389 38 47 Briturvägen 12
- Anders Lundqvist, 073-020 36 56 Turistvägen 494

Myrslåtter och bondens liv

För att fodret till kreaturen skulle räcka till under hela vintern, tog bönderna varje tillfälle att skaffa så mycket vinterfodret som det var möjligt. Bönderna slog varje dikeskant, skogens magra grästuvor allt de kom åt på sina färder runt om på åkarna.

Vass och starrgräs slogs på de blöta myrarna. De repade löv från buskar, som samlades ihop i stora säckar och ”stilltajtor” och förvarades i speciella lövlador över vintern, för att blötläggas och blandas med melass till ”Brässla,” säkert ett tillskott för kreaturen i den magra kosten.

Dessa lövlador var glest timrade med 5–6 cm breda springor emellan varje stock, så höstvindarna kunde blåsa in och torka lövet. Än i dag kan man finna sådana där de ligger i skön harmoni mellan skog och myr runt om i byns utkanter.

När besättningarna blev större och större i bondens ladugård, krävdes mera foder, för att korna inte skulle gå i sin, (sluta att mjölka) Det krävdes större arealer, för att producera detta foder. De odlades alltid (borttagande av sten) runt om i byn, för sten var det gott om, och bönderna försökte utöka de lindor och hackslogar som redan fanns.

Till skillnad av den steniga marken runt om i byn, var myrarna mycket mera lättodlade, där fanns ingen sten och rötter. Endast var att dika bort vattnet, till torrare och fastare odlingsmark. Men det måste gödslas för att det skulle växa något, myrmarken var mager. Gödsel var en bristvara. Åkrarna runt byn gick alltid före, myrarna fick nöja sig med det lilla gödslet som eventuellt blev över.

Tack vare höjdläget är det speciellt mycket sten, runt om i Stackmora. Men nedanför fornhavslinjen, 247 meter över havet, i området runt Heden och Pesa, där var det mera lättodlad, fornhavsavlagringarna hade satt sina spår, bildat en kraftfull jord med inblandning av sand, lera och helt utan sten därav de stora åkrarna i Pesa, som än i dag används till spannmålsproduktion. Allt detta bevisar den turbulenta landskapsbildningen under inlandsisens epok här i trakterna.

Vid midsommartid då åkrarna var som vackrast var det dags. Stor aktivitet rådde. Små som stora var enga-

gerade. Slåttern var den viktigaste på hela året. De måste bärga allt hö, hässa, få det torrt, innan hösten kommer, enda garantin för en överlevnad, för människorna och kreaturen under vinterhalvåret.

Sedan var det myrarnas tur. Alla i familjen åkte med häst och vagn ut till myrslåttern. Detta var deras stora

sommarnöje, trots de stora myggorna och bromsarna som de höll på avstånd med den effektiva ”mäckdämban”, en hink med gröngräs som de eldade i, för en effektiv från rök som höll flygfåna borta.

Detta var deras sommarnöje – ut i skogen, höra fåglarna, njuta av den vackraste tiden på året. Kanske ta sig ett dopp i tjärnen bredvid. Smågrabarna, skulle leka med det uppdämda vattnet, göra nya rännilar och diken. Men först skulle alla jobba, även de små, de skulle dra fram hässjevirket, krakar, stöttor och roredor, men sedan var de fria. Småfickorna lekte mamma pappa och barn med sina

dockor på höskrindan. En samhörighet rådde, alla var delaktiga i det arbete som var så viktig för deras överlevnad, en harmoni som många nu äldre kan vittna om.

Gubbarna brynade sina liar, de slogs det mjuka gräset med långa svepande tag. Ömma kvinnohänder räfsade ihop de tunna stråna, som högst upp hade en liten frötofs, den enda som var någon närig i.

Efter arbetets slut, samlades alla på höskrindan, för nu var det matdags. Alla var glada att arbetsdagen var snart slut. Alla njöt, av den medhavda kornmjölsgröten, tunnbrödet och den saltade sillen. Kornmjölsgröten var den som mättade mest. Den äts direkt ur en djup ”kapp” skål. Mjölnen hälldes direkt ur kukan på gröten. Därtill gjordes stora tunnbröds-smörgåsar med det hemkärnade smöret, gärna med en salt sill inrullad. Sillen fanns alltid hemma i stora plåthinkar på någon undanskymd kall plats, oftast i jordkällaren.

Vintern kom. De var nu höet kom till sin rätt. Oftast var det söndag. Nu åkte bonden med sin häst och höskrinda, klädd i sin varma vargskinnspäls, till sin lada för att hämta sommarens väldoftande hö. Buskar och träd gnistrade i den vita snön. Han såg domherrarna picka på björkarnas frostiga knoppar, solen sken klart från en blå himmel över de glest bevuxna myrarna. Allt var tyst och fridfullt, endast hästens monotona lunkande och gnisslet från kälkens järnförstärkta medar hördes.

Han njöt av allt han såg, och tänkte på de sköna dagarna de hade när de slagit myrlindorna. Det var nu han